

دانش‌های الهیات اجتماعی باید بتوانند جواب دهند که اگر جامعه دینی در تعبد به نظریه اجتماعی امت تأکید کند، تا چه حد می‌تواند به خلوص در نظریه اجتماعی دست پیدا کند؟

کند، تا چه حد می‌تواند به خلوص در نظریه اجتماعی دست پیدا کند؟ اگر به جامعه خالص امت نزدیک شود، آیا این خلوص جامعه را فقط برای معتقدین با خلوص بالا بهینه می‌کند و حقوق اجتماعی دیگر طبقات فرهنگی جامعه ناگزیر کنار گذاشته می‌شود؟ جوامع متمدن باستانی و مدرن طرح‌هایی برای ایجاد هماهنگی فرهنگی درون خود دارند. در طرح امت، چه طرحی برای ایجاد همدلی بین طبقات متکثر اجتماعی و ایمانی مختلف وجود دارد؟ دست‌آخ‌هم باید این نظریه اجتماعی را به تفصیل برساند و از آن‌ها علوم متعدد اجتماعی و ساختارهای دانشی خلق کند. آیا نظریه امت می‌تواند اقتصاد جامعه بازار فردگرایا جماعت‌گرا را به عنوان دانش اقتصاد خود قبول کند؟ سیاستمدار جامعه امت می‌تواند از تکنیک‌های سیاست در جامعه استیلا و تنظیم‌گری در جامعه رقابت بازاری به عنوان تکنیک‌های عقلایی و جهان‌شمول یاد کند و در تحقیقات علمی دانش سیاست آن‌ها مشارکت مثبت داشته باشد؟ و ... ▶

نظریه اجتماعی، استنباط فقهای دینی در ادیان مختلف تا چه حد به اختلاط با نظریات اجتماعی دیگر مبتلا شده است؟ در عرصه فرهنگی، طرفداران ادیان تا چه حد توانسته‌اند از اخلاق متناسب با نظریه اجتماعی خود صیانت کنند؟ نخبگان فرهنگی جامعه‌های دینی تا چه حد گفتمان اخلاقی نظریه اجتماعی دینی را به کف جامعه و فضای توده‌ای جامعه سرایت داده‌اند تا جامعه به صورت آگاهانه شهروندی در جامعه دینی را انتخاب کنند و در آن مشارکت همدلانه و اختیاری داشته باشند؟ ناآگاهی از نظریه اجتماعی دینی تا چه حد به اختلاط اخلاقی دامن زده است؟ این اختلاط تا چه اندازه به غسل‌ها و منازعات اجتماعی منتهی شده است؟ بیماری‌های روانی جامعه تا چه حد به آشفته‌گی معیارهای درونی و بیرونی جامعه در حوزه نظریه اجتماعی بازمی‌گردد؟ از سوی دیگر، دانش‌های الهیات اجتماعی باید بتوانند جواب دهند که اگر جامعه دینی در تعبد به نظریه اجتماعی امت تأکید

پی‌نوشت

۱- امان‌نول کانت، تاریخ جهان‌شمول در غایت جهان‌وطنی، اصل چهارم